

Dynamisch Zuid-Holland: ruimte voor een kust die meegroeit

Op 20 mei organiseerde het Waternetwerk Zuid-Holland een bijeenkomst over de toekomst van de Zuid-Hollandse kust. Tijdens deze bijeenkomst verzorgden Carolien Wegman van ingenieursbureau HKV en Albert Oost van Staatsbosbeheer een inspirerende presentatie over de vraag hoe Nederland zich kan voorbereiden op klimaatverandering, zeespiegelstijging en de toenemende druk op ruimte, natuur en water.

De sprekers schetsten een toekomstbeeld waarin de kust niet langer uitsluitend wordt verdedigd tegen de zee, maar zich ontwikkelt tot een dynamisch systeem dat kan meegroeien met veranderingen in klimaat en zeespiegel. Daarbij spelen de duinen een centrale rol. Ze beschermen het achterland tegen overstromingen, vormen een belangrijke zoetwaterbuffer en behoren tot de meest waardevolle natuurgebieden van Noordwest-Europa. Tegelijkertijd staan deze functies onder druk door verzilting, droogte en de toenemende concurrentie om ruimte.

Albert Oost ging in op de mogelijke gevolgen van versnelde klimaatverandering en een hogere zeespiegelstijging dan waar tot nu toe vaak van werd uitgegaan.

Volgens hem is het verstandig om niet alleen naar de meest waarschijnlijke scenario's te kijken, maar ook naar de meer ontwrichtende ontwikkelingen die zich deze eeuw kunnen voordoen. Dat vraagt om een lange termijnvisie op de inrichting van onze kustzone.

Carolien Wegman presenteerde verschillende nature-based solutions die kunnen bijdragen aan een veilige, robuuste en ecologisch waardevolle kust. Daarbij kwamen onder meer megasuppleties, kerven in de zeereep, meegroeilandschappen en voorlanden aan bod. Deze maatregelen maken gebruik van natuurlijke processen zoals zandtransport en duinvorming en kunnen tegelijkertijd bijdragen aan waterveiligheid, natuurontwikkeling en het behoud van zoetwatervoorraden.

Bijzondere aandacht kreeg het onderzoek naar kerven in de zeereep. Uit praktijkervaringen blijkt dat dergelijke openingen in de duinen zand verder landinwaarts kunnen transporteren, waardoor het duinsysteem dynamischer wordt en beter kan meegroeien met de zeespiegel. Bovendien dragen deze processen bij aan verjonging van het duinlandschap en herstel van biodiversiteit.

Uit SandTracer (HKV, 2025) – zandtransport van het strand naar het achterland via een kerf langs de Nederlandse kust

Een belangrijke boodschap van beide sprekers was dat tijd een cruciale factor is. Natuurlijke systemen hebben decennia nodig om zich aan te passen. Daarom werd tijdens de bijeenkomst meerdere malen benadrukt dat "tijd gelijk staat aan zand": hoe eerder wordt begonnen met het creëren van ruimte voor kustontwikkeling, hoe groter de kans dat natuurlijke processen kunnen bijdragen aan een veilige en leefbare delta.

De presentatie leidde tot een levendige discussie onder de aanwezigen. Daarbij stonden fundamentele vragen centraal:

- Moeten we ons voorbereiden op de meest waarschijnlijke of juist op de meest extreme klimaatscenario's?
- Hoeveel ruimte willen we reserveren voor een bredere kustzone?
- En kiezen we daarbij vooral voor zeewaartse uitbreiding, of zullen op termijn ook landwaartse aanpassingen onvermijdelijk blijken?

De bijeenkomst maakte duidelijk dat de toekomst van de Zuid-Hollandse kust niet alleen een technisch vraagstuk is, maar vooral ook een maatschappelijke en bestuurlijke uitdaging. De keuzes die vandaag worden gemaakt, bepalen in belangrijke mate hoe veilig, leefbaar en veerkrachtig onze delta in de komende eeuwen zal zijn.